

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้ประกอบโรคศิลปะ
สาขาที่เกี่ยวข้องกับงานการแพทย์แผนไทย ระยะที่ ๑

โดยได้รับสนับสนุนงบประมาณจาก
กองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข

คำนำ

“โครงการการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาที่เกี่ยวข้องกับงานการแพทย์แผนไทย ระยะที่ ๑” ได้รับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานจากกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข ตามรหัสสัญญาที่ กภท. ๙/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยมี รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ทวี เลหาพันธ์ สังกัดคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล หัวหน้าโครงการฯ เป็นผู้ลงนามในสัญญาเพื่อขอรับทุนฯ

โครงการฯ มีจุดประสงค์ที่สำคัญคือพัฒนาระบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับงานการแพทย์แผนไทย โดยในระยะที่ ๑ นี้จะเน้นผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ที่ประสงค์เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพสถาบันการศึกษาให้ผลิตกิจกรรม/สื่อสำหรับการศึกษาต่อเนื่อง ศึกษาข้อมูลความยอมรับรูปแบบกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องและประโยชน์ที่ผู้ประกอบวิชาชีพที่เข้าร่วมโครงการฯได้รับ และนำเสนอข้อคิดเห็นสำหรับการจัดการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ที่เป็นผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้รับใบอนุญาต และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานการแพทย์แผนไทยในวงกว้าง

โครงการฯ ได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่าง วันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ บัดนี้การดำเนินงานต่าง ๆ ได้เสร็จสิ้นแล้ว จึงได้จัดทำรายงานฉบับนี้ขึ้นเพื่อสรุปผลการดำเนินงานและข้อมูลที่ได้ทั้งหมด เพื่อเป็นหลักฐาน

รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ทวี เลหาพันธ์
หัวหน้าโครงการฯ
ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

กองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
Thai Traditional Medical Knowledge Fund

“โครงการการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาที่เกี่ยวข้องกับงานการแพทย์แผนไทย ระยะที่ ๑” ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข ตามรหัสสัญญาที่ กภท. ๙/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยมีรองศาสตราจารย์ นายแพทย์ทวี เลหาพันธ์ สังกัดคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล หัวหน้าโครงการฯ เป็นผู้ลงนามในสัญญาเพื่อขอรับทุนฯ

โครงการฯ มีจุดประสงค์ที่สำคัญคือพัฒนาระบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับงานการแพทย์แผนไทย โดยในระยะที่ ๑ นี้จะเน้นผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ที่ประสงค์เข้าร่วมโครงการฯ การพัฒนาศักยภาพของสถาบันการศึกษาให้ผลิตกิจกรรม/สื่อสำหรับการศึกษาต่อเนื่อง ศึกษาข้อมูลความยอมรับรูปแบบกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องและประโยชน์ที่ผู้ประกอบวิชาชีพที่เข้าร่วมโครงการได้รับ และนำเสนอข้อคิดเห็นสำหรับการจัดการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ที่เป็นผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้รับใบอนุญาตและสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานการแพทย์แผนไทยในวงกว้าง

โครงการฯ ได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่วันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ มีผลการดำเนินงานที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. **คู่มือการจัดการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์** คู่มือนี้ได้ให้ความหมาย ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของการศึกษาต่อเนื่อง กำหนดสถาบันที่จะทำหน้าที่จัดการศึกษาต่อเนื่อง และประเภทกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะนับเป็นการศึกษาต่อเนื่อง รวมทั้งแนวคิดและเกณฑ์ในการต่ออายุใบอนุญาต
๒. **ระบบการศึกษาต่อเนื่องแบบออนไลน์** โดยกำหนดขั้นตอนของระบบการศึกษาแบบออนไลน์ การพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับการดำเนินการ และคู่มือการใช้งาน
๓. **การพัฒนาศักยภาพสถาบันการศึกษาในการผลิตกิจกรรม/สื่อสำหรับการศึกษาต่อเนื่อง** โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติ เรื่อง การพัฒนาสื่อที่เหมาะสมและมีสาระเวชศาสตร์เชิงประจักษ์ ๒ ครั้ง มีอาจารย์และนักวิชาการเข้าร่วมประชุมรวม ๑๓๗ คน ผู้เข้าร่วมประชุมมีความพึงพอใจระดับมากถึงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๗๙.๐๔ และ ๘๗.๕๐ ตามลำดับ
๔. **ประชาสัมพันธ์และรับสมัครผู้สนใจเข้าร่วมโครงการ** มีผู้สนใจเข้าร่วมโครงการฯ รวม ๖๒๘ คน เป็นผู้ที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ๔๙๓ คน และใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ๔๒๕ คน (ผู้สมัคร ๑ คนอาจได้รับใบอนุญาตหลายใบ) สำหรับจำนวนผู้ที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ที่เข้าร่วมโครงการฯ เมื่อเทียบกับจำนวนผู้ที่ได้รับใบอนุญาต ณ เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งมีอยู่ ๒,๒๗๖ แล้ว คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๗
๕. **การพัฒนาสื่อสำหรับการศึกษาต่อเนื่อง** สื่อและแบบทดสอบสำหรับการศึกษาต่อเนื่องเรื่องแรกพัฒนาสำเร็จและเปิดให้ผู้สนใจเข้าศึกษาและทำแบบทดสอบออนไลน์ได้ตั้งแต่วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗ และต่อมาได้พัฒนาสื่อและแบบทดสอบเพิ่มขึ้นจนเมื่อสิ้นสุดโครงการได้สื่อรวมทั้งสิ้น ๘ ฉบับ ดังนี้
  - ฉบับที่ ๑ หัวข้อ: ความรู้เรื่องยาจากสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ (ความรู้เภสัชกรรมแผนไทย ๒๐ ข้อ) เริ่มเปิดให้ศึกษาและทำแบบทดสอบเมื่อ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗
  - ฉบับที่ ๒ หัวข้อ: ธาตุทั้ง ๔ (ความรู้เวชกรรมแผนไทย ๒๐ ข้อ) เริ่มเปิดให้ศึกษาและทำแบบทดสอบเมื่อ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๗
  - ฉบับที่ ๓ หัวข้อ: ประวัติความเป็นมาของการนวดและเส้นประธานสิบ (ความรู้หัตถเวชกรรมแผนไทย ๑๐ ข้อ) เริ่มเปิดให้ศึกษาและทำแบบทดสอบเมื่อ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๗

ฉบับที่ ๔ หัวข้อ: การพัฒนางานเวชกรรมไทยให้เป็นเวชศาสตร์เชิงประจักษ์ ตัวอย่างเวชปฏิบัติ: ปวด (ความรู้ที่ถดถอยเวชกรรมแผนไทย ๒๐ ข้อ) เริ่มเปิดให้ศึกษาและทำแบบทดสอบเมื่อ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๗

ฉบับที่ ๕ หัวข้อ: เวชศาสตร์เชิงประจักษ์กับการพัฒนางานการแพทย์แผนไทย (ความรู้วิทยาศาสตร์การแพทย์และการวิจัย ๒๐ ข้อ) เริ่มเปิดให้ศึกษาและทำแบบทดสอบเมื่อ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

ฉบับที่ ๖ หัวข้อ: รสยาจากสมุนไพร (ความรู้เภสัชกรรมไทย ๒๐ ข้อ) เริ่มเปิดให้ศึกษาและทำแบบทดสอบเมื่อ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

ฉบับที่ ๗ หัวข้อ: เวชศาสตร์เชิงประจักษ์กับสมุนไพร ๑ : กระเจี๊ยบ บัวบก ตรีผลา (ความรู้วิทยาศาสตร์การแพทย์ การวิจัย เภสัชกรรมไทย ๒๐ ข้อ) เริ่มเปิดให้ศึกษาและทำแบบทดสอบเมื่อ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

ฉบับที่ ๘ หัวข้อ: เวชศาสตร์เชิงประจักษ์กับสมุนไพร ๒: ขมิ้นชัน ฟ้าทะลายโจร มะรุม ยาหอม นวโกฐ (ความรู้วิทยาศาสตร์การแพทย์ การวิจัย เภสัชกรรมไทย ๒๐ ข้อ) เริ่มเปิดให้ศึกษาและทำแบบทดสอบเมื่อ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗

๖. **ประเมินโครงการฯ** โครงการฯ ได้ประเมินโครงการฯ โดยจัดให้ผู้เข้าทำแบบทดสอบแสดงความคิดเห็น ๒ ครั้งเกี่ยวกับระบบการศึกษาต่อเนื่องของโครงการฯ และสื่อแบบทดสอบออนไลน์ที่จัดให้ศึกษา การประเมินครั้งแรกเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ ๑๗ มีนาคม ถึง ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๗ มีผู้แสดงความคิดเห็นรวม ๑๒๙ คน จากฐานข้อมูลผู้เข้าร่วมโครงการฯ ในระยะนั้น ๕๘๐ คน (คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒) ผู้แสดงความคิดเห็นมีความพึงพอใจระดับ ๓.๗๘ (จากคะแนนเต็ม ๕) โดยร้อยละ ๖๘.๒ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด การประเมินครั้งที่สองเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ ๑๕ สิงหาคม ถึง ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ มีผู้แสดงความคิดเห็นรวม ๑๑๐ คน จากฐานข้อมูลผู้เข้าร่วมโครงการฯ ในระยะนั้น ๖๒๘ คน (คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๕) ผู้แสดงความคิดเห็นมีความพึงพอใจระดับ ๓.๗๑ (จากคะแนนเต็ม ๕) โดยร้อยละ ๖๗.๓ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ในด้านผู้ดำเนินโครงการฯ พบว่าโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่พัฒนาขึ้นทำให้การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาต่อเนื่องแบบออนไลน์ทำได้ไม่ลำบาก มีความคล่องตัว แต่ปัญหาสำคัญที่พบคือ วิธีการทำให้ผู้สมัครเข้าร่วมโครงการฯ เกิดความตื่นตัวศึกษาและทำแบบทดสอบอย่างต่อเนื่อง และการสร้างสื่อและแบบทดสอบให้สอดคล้องกับพื้นฐานความรู้ที่หลากหลายของผู้เข้าร่วมโครงการฯ ดังนั้นหากจะพัฒนาระบบการศึกษาต่อเนื่องนี้ต่อไปในอนาคตอาจมีความจำเป็นจะต้องสร้างสื่อและแบบทดสอบที่หลากหลาย ให้เหมาะสมเฉพาะกลุ่ม หรือการจำแนกสื่อเป็นหมวดความรู้ และแสดงระดับที่เหมาะสมสำหรับกลุ่ม ทั้งนี้ผู้ดำเนินโครงการฯ ขอขอบคุณการสนับสนุนด้านงบประมาณจากกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข ในการดำเนินโครงการระหว่างวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๖ ถึง ๒๘ กันยายน ๒๕๕๗ และสถานการแพทย์แผนไทยประยุกต์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดลจะขอดำเนินการจัดการศึกษาต่อเนื่องแบบออนไลน์ต่อไป

ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗